

Prosedyre Håndtering av planteavfall

Forfatter: Selvaag, Line Stabell
Godkjent av: Getz, Thomas

Dok nr.: FBKS-51-3575
Revisjonsnr.: 8.0
Dato: 05.11.2018

Formål

Prosedyren har til hensikt å sikre at Forsvarsbygg unngår spredning og nyetablering av fremmede plantearter i forbindelse med at man produserer og kvitter seg med planteavfall.

Omfang

Prosedyren omfatter all håndtering av planteavfall ved grøntstell og vegetasjonsrydding på Forsvarsbyggs ansvarsområder. Den gjelder både i forbindelse med bygg- og anleggsvirksomhet og ved ordinært grøntstell på festningsverk, flyplasser, i leire mm.

Dokumentet gjelder for Forsvarsbyggs egne ansatte og innleide som arbeider under Forsvarsbyggs prosjektledelse på prosjekter i Norge.

Definisjoner

Fremmed organisme	organisme (oftest plante eller dyr) som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet.
Naturmangfold	biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning
Stedegne /stedlige	som har sitt opphav fra den opprinnelige lokale bestanden i området
Svartelistede arter	217 av de fremmede artene som er påvist i Norge, er funnet å utgjøre høy (HI) eller svært høy (SE) økologisk risiko. Disse artene utgjør Norsk svarteliste. Svartelista er en integrert del av «Fremmede arter i Norge - med Norsk svarteliste 2012».
Økologisk risiko	Arter som fortrenger eller kan komme til å fortrenge stedegen vegetasjon utgjør en økologisk risiko fordi deres påvirkning kan endre sammensetningen og samspillet i naturen.

Ansvar

Eiendomssjef i regionene/festningsforvalter har ansvar for at lover, forskrifter og interne prosedyrer som omhandler håndtering av avfall generelt og planteavfall spesielt, blir fulgt opp på forsvarlig måte i eget område.

Driftspersonell har ansvar for at avfall som kan inneholde fremmede arter, blir håndtert på forsvarlig måte.

I PROSJEKTER

Forsvarsbygg som tiltakshaver er ansvarlig for at planteavfall blir håndtert på en slik måte at spredning og nyetablering av fremmede plantearter unngås.

Prosjektleder Forsvarsbygg har ansvar for at planteavfall blir håndtert forsvarlig i de aktuelle prosjekter. Dette innebærer:

- å kjenne til om det er fremmede arter i området
- vurdere risiko for spredning
- sørge for at krav til riktig håndtering blir bygget inn i kontrakt med entreprenør og blir fulgt opp

Faggruppen naturforvaltning i Miljøseksjonen kan på forespørsel bistå med faglige råd når det gjelder håndtering av avfall med mistanke om fremmede arter.

Beskrivelse

Alt grøntstell og all vegetasjonsrydding som produserer planteavfall/planterester må vurderes med tanke på spredning av fremmede arter. Fremmede arter kan ha stor konkurranse- og spredningsevne og kan dermed fortrenge stedegne arter og ødelegge økosystemer. I hovedsak gjelder det fremmede plantearter, men også brunskogsnegl. Brunskogsnegl formerer seg i hauger med planteavfall – og spres. Planteavfall kan kastes på egen eiendom, men man bør da være oppmerksom på at fremmede arter kan spres videre. I slike tilfeller er det derfor særlig viktig å opptre føre-vår (ref. [Forskrift om fremmede organismer](#) kap. V § 18). Planteavfall fra egen eiendom, som kastes i utmark/et friområde, anses som forsøpling på lik linje med annet avfall, og er ulovlig i henhold til [Forurensningsloven](#) § 28 og [Naturmangfoldloven](#) § 28. Det gjelder både tømning av avfall på land og i vann. Årsaken er faren for spredning av fremmede arter.

Generelt om planteavfall

Planteavfall som skal fjernes og som ikke inneholder fremmede arter, skal kastes på et avklart område innenfor Forsvarsbyggs egne arealer. Det er viktig at det avsettes en fast plass for deponering av planteavfall, slik at det ikke ligger avfallshauger flere plasser. Slike områder skal ikke ligge i eller i nærheten av registrerte naturverdier eller ved vannforekomster.

Områder med brunskogsnegl

Dersom det er problemer med brunskogsnegl i området, skal alt planteavfall leveres til mottak for hageavfall i stedet for å legges i eget deponi.

Planteavfall med fremmede arter

- Hovedregelen er at planteavfall fra fremmede planter skal leveres til det kommunale mottaket for hageavfall. For enkelte arter kan det være aktuelt å la plantematerialet bli liggende på stedet, men dette må avklares særskilt for hver art og hvor langt plantene er kommet i utviklingen.
- Planter som har utviklet frø eller sprer seg via stengelfragmenter (slik som parkslirekne) skal puttes i tett sekk på stedet og fraktes til forbrenning. Avblomstrede blomsterstander behandles som frø. Planteavfall skal dekkes godt til slik at det ikke kan falle av under frakt.

- Rengjøring av transportmiddel - Det skal foretas grundig rengjøring av transportmiddelet som er brukt til å transportere planteavfall med fremmede arter. Det er viktig at alle frø børstes av lasteplan på deponisted og at transportmiddel vaskes i vaskehall etter bruk, slik at frø eller stengelfragmenter ikke blir transportert videre.

Rengjøring av plenklipper etc - Plenklipper og annet utstyr som brukes på arealet med fremmede plantearter rengjøres etter bruk og før utstyret benyttes på andre områder. Frø og plantefragmenter må vaskes vekk. NB: Unngå spredning fra vaskeområdet.

Referanser

FOR-2015-06-19-716.	Forskrift om fremmede organismer.
LOV 2009-06-19 nr 100	Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
LOV-1981-03-13-6	Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
	Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken
	Artskart: www.artskart.artsdatabanken.no
FBKS-51-3439	Forsvarsbygg 2016. Forsvarsbyggs miljøstrategi 2016-2020.
FBKS-51-3103	Veileder i håndtering av fremmede arter. Bekjempelse og massehåndtering. Futura miljørapport 677/2014
FBKS-51- 1886	Prosedyre for håndtering av naturmangfold.
FBKS-51- 4848	Error! Hyperlink reference not valid. Håndtering av masser som kan inneholde frø eller plantedeler fra fremmede arter
FBKS-51-	Prosedyre for beplantning, tilsåing
FBKS-51- 3573	Prosedyre for bekjempelse av fremmede plantearter
FBKS-51-1191	Prosedyre for kontroll med miljøresultater Error! Hyperlink reference not valid.
FBKS-51-1467	Avfallshåndtering-næringsavfall